

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 393/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. M. V., B., zastúpenej advokátom JUDr. Ing. B. P., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 242/06 a jeho rozsudkom zo 4. apríla 2007 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 155/07 z 27. mája 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. M. V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2008 doručená sťažnosť Mgr. M. V., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 242/06 a jeho rozsudkom

zo 4. apríla 2007 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn.2 Cdo 155/07 z 27. mája 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako žalovaná v 2. rade bola účastníčkou súdneho konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C 191/04 o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy z 25. mája 1999 uzavretej medzi žalovaným v 1. rade a sťažovateľkou ako kupujúcou. Okresný súd č. k. 16 C 191/04-189 z 28. augusta 2006 žalobu zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podal včas odvolanie žalobca a krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Co 242/06 zo 4. apríla 2007 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že určil neplatnosť kúpnej zmluvy. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali včas dovolanie žalovaný v 1. rade a sťažovateľka ako žalovaná v 2. rade. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 155/07 z 27. mája 2008 dovolanie zamietol.

V sťažnosti sťažovateľka okrem iného uviedla: *„Krajský súd v odôvodnení skonštatoval, že aj keď zmluvná voľnosť žalovaného 1) ohľadom predmetných nehnuteľností nebola ničím obmedzená, žalovaný 1) v čase uskutočnenia prevodu musel mať vedomosť o tom, že v prípade neúspechu v súdnom konaní o odporovateľnosť právnych úkonov nebude môcť spoločnosť I., s. r. o., resp. žalobca uspokojiť svoje právo z predávaných nehnuteľností a o tejto skutočnosti musela žalovaná 2) mať vedomosť, a teda uzavretie kúpnej zmluvy považuje za úkon odporujúci dobrým mravom.*

Krajský súd... dospel k záveru, že žalovaní 1), 2) uzavreli kúpnu zmluvu zo dňa 25. 5. 1999 s úmyslom ukrátiť veriteľa a takýto postup je v rozpore s dobrými mravmi.

Máme za to, že sťažovateľka ani spoločnosť E., s. r. o. neporušila uzatvorením kúpnej zmluvy dobre mravy. Spoločnosť E., s. r. o. týmto právnym úkonom vykonával len svoje právo, ktoré vyplýva z vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré v čase predaja nebolo ničím obmedzené a išlo o bežnú obchodnú činnosť a v žiadnom prípade týmto konaním nemal úmysel ukrátiť veriteľa.

Úmysel žalovaného 1), 2) ukrátiť veriteľov preukázaný podľa nášho názoru nebol. Právo žalovaného 1) scudziť predmetné nehnuteľnosti nebol v čase uzavretia kúpnej zmluvy obmedzený. O tom, že žalovaná 2) konala v dobrej viere svedčí aj skutočnosť, že po tom ako nehnuteľnosti nadobudla, investovala do nich značnú sumu peňazí...

Poukazujeme na to, že žalovaní 1), 2) nevidia v uzatvorenej kúpnej zmluve žiadne porušenie dobých mravov. Pokiaľ žalovaný 1) bol vlastníkom nehnuteľnosti a nakladanie s nimi nebolo ničím obmedzené, potom ich žalovaný v 1) rade mohol scudziť...

Najvyšší súd SR dovolania žalovaných 1) a 2) zamietol. V odôvodnení uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo nekonanie žalovanej 2) v dobrej viere. Žalovaný 1) uzavrel so žalovanou 2) kúpnu zmluvu, v čase kedy existovala a bola preukázaná personálna prepojenosť medzi žalovaným 1) a 2) ako aj spoločnosťou S., s. r. o. a museli mať vedomosť o tom, že v prípade neúspechu v súdnom konaní o odporovateľnosť právneho úkonu nebude môcť žalobca uspokojiť svoje právo z prevádzaných nehnuteľností.“

Na základe uvedeného sťažovateľka v sťažnosti tvrdí, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 242/06 a jeho rozsudkom zo 4. apríla 2007 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 155/07 z 27. mája 2008 boli porušené jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„Konaním Krajského súdu v Banskej Bystrici vedeným pod sp. zn. 12 Co 242/2006 (správne má byť sp. zn. 15 Co 242/06; pozn.) bolo Mgr. M. V., bytom B. porušené základné právo, zakotvené v čl. 20 ods. 1, v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15 Co 242/2006 zo dňa 28. 8. 2006, a vec vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 155/2007 zo dňa 17. 5. 2008, a vec vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje v konaní na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod č. 15 Co 242/2006 pokračovať v porušovaní práva vyjadreného v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,-Sk (slovom jednototísíc Sk), ktoré je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Krajskému súdu v Banskej Bystrici ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05).

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v konaní

vedenom pod sp. zn. 15 Co 242/06 a jeho rozsudkom zo 4. apríla 2007 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 155/07 z 27. mája 2008.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

1. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu poskytnutie ochrany konkrétnemu právu alebo slobode v konaní pred ústavným súdom v zásade nie je prípustné, pokiaľ ten, kto má v úmysle sa jej dovolať, najprv nevyčerpal všetky účinné opravné prostriedky, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecným súdom (IV. ÚS 201/04). Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd, tak ako sú uvedené v druhej hlave ústavy, totiž nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (napr. I. ÚS 42/00).

Uvedené právne názory vychádzajú z princípu subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04). Ak ústavný súd zistí, že sťažovateľ mal pred podaním sťažnosti možnosť uchádzať sa o ochranu svojich práv na inom orgáne verejnej moci, sťažnosť odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Sťažovateľka v sťažnosti namietala porušenie označených základných práv postupom krajského súdu v konaní vednom pod sp. zn. 15 Co 242/06 a žiadala zrušiť jeho rozsudok zo 4. apríla 2007. Krajský súd v označenom konaní rozhodoval o odvolaní žalobcu a rozsudkom rozhodol tak, že rozsudok okresného sudu zmenil tak, že určil neplatnosť kúpnej zmluvy z 25. mája 1999.

Podľa § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Skutočnosť, že sťažovateľka namietala porušenie svojich práv postupom krajského súdu a jeho rozsudkom, proti ktorému mala k dispozícii opravný prostriedok (dovolanie), bola dôvodom na odmietnutie sťažnosti v tejto časti pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľka v petite sťažnosti žiadala zrušiť aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 155/07 z 27. mája 2008, ktorým najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 15 Co 242/06 zo 4. apríla 2007 tak, že dovolanie zamietol. Vychádzajúc z celého obsahu sťažnosti posúdil ústavný súd túto časť sťažnosti tak, že sťažovateľka zároveň namieta, že týmto rozsudkom najvyššieho súdu boli porušené aj jej základné práva zaručené v čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu pri uplatňovaní svojej právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 2 Cdo 155/07 z 27. mája 2008, ktorým dovolanie sťažovateľky zamietol, okrem iného uviedol: *„Podľa názoru odvolacieho súdu treba prisvedčiť odvolaciemu súdu, že jeho právny názor je správny s dodatkom, ktorý treba*

zvýrazniť, čo je v prejednávanej veci podstatné, že z vykonaného dokazovania vyplynulo nekonanie odporkyne 2) (ako tretej osoby) v dobrej viere. S poukazom na túto skutočnosť potom vyplýva aj naliehavý právny záujem navrhovateľa na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy (§ 80 písm. c) O. s. p.) v tom, že bez tohto určenia by sa nemohol úspešne domáhať svojej pohľadávky. V tomto smere sú preto námietky dovolateľov právne bezvýznamne.

Odporca 1) v čase do rozhodnutia súdov v konaní o odporovateľnosť právneho úkonu, uzavrel predmetnú kúpnu zmluvu s odporkyňou 2), kedy existovala a bola preukázaná personálna previazanosť medzi odporcom 1), odporkyňou 2), ale aj firmou S., s.r.o. B. ... Je pravdou, že zmluvná voľnosť odporcu 1) ohľadom predmetných nehnuteľností nebola obmedzená, ale odporca 1) v čase uskutočnenia prevodu musel mať vedomosť, ako aj odporkyňa 2), že v prípade neúspechu v súdnom konaní o odporovateľnosť právneho úkonu nebude môcť navrhovateľ uspokojiť svoje právo z prevádzaných nehnuteľností. Odporca 1) a odporkyňa 2) si museli byť vedomí právnych následkov úspešnej žaloby o odporovateľnosť právnych úkonov. ...

Pokiaľ ide o námietku dovolateľov, že navrhovateľ sa mal domáhať výlučne možnosti odporovateľnosti právneho úkonu, dovolací súd ešte raz zdôrazňuje, že v konaní pod sp. zn. I Cdo 26/97 (R 110/1998) Najvyšší súd Slovenskej republiky nevyklúčil možnosť úspešného domáhania sa určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorá bola následne uzavretá s tretími osobami. Najvyšší súd Slovenskej republiky však svoje rozhodnutie podmienil tým, že táto kúpna zmluva bola uzavretá s tretími osobami, ktoré konali v dobrej viere. Tak ako už bolo uvedené vyššie, konanie odporkyne 2) nebolo konaním v dobrej viere. V čase uzavretia zmluvy bola spoločníčkou odporcu 1), konateľkou spoločnosti. Musela preto vedieť o tom, že v čase uzatvárania zmluvy prebiehalo konanie o odporovateľnosť právneho úkonu, ktoré ešte nebolo právoplatne skončené.“

Ústavný súd preskúmal rozsudok najvyššieho súdu a opierajúc sa o svoju konštantnú judikatúru dospel k záveru, že z jeho odôvodnenia vyplýva, že najvyšší súd sa vysporiadal s námietkami sťažovateľky. Zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, prečo bolo potrebné dovolanie sťažovateľky zamietnuť. Zo záverov rozsudku najvyššieho súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu. Rozsudok

najvyššieho súdu preto nemožno z ústavného hľadiska považovať za neodôvodnený a zjavne arbitrárny. Samotná skutočnosť, že sa sťažovateľka nestotožnila so závermi najvyššieho súdu nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti jeho postupu a rozhodnutia a v konečnom dôsledku k porušeniu sťažovateľkou označených práv.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 155/07 z 27. mája 2008 a žiada tento rozsudok zrušiť už pri predbežnom prerokovaní, ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pokiaľ ide o porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy označeným rozsudkom najvyššieho súdu, sťažovateľka ho odvodzuje vo väzbe na porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo byť porušené jej základné právo na súdnu ochranu (prístup k súdu) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, neprichádza do úvahy ani možnosť porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Absencia porušenia ústavnoprocených princípov totiž zásadne vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecného súdu za porušenie práv sťažovateľky hmotnoprávneho charakteru upraveného v označenom článku ústavy (m. m. II. ÚS 201/04, IV. ÚS 184/05, IV. ÚS 189/07). Ústavný súd totiž v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 ústavy. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

V nadväznosti na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako celok. Keďže ústavný súd sťažnosť

odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami, ktoré v nej sťažovateľka nastolila.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2008